

Chúng ta không cần sợ hãi điều ác đã xảy ra. Nhưng chúng ta có thể nghiên cứu nó và có thể hành động để ngăn ngừa i M chúng ta lánh xa truy n th n tho i sai l c mà hi u rõ th m k ch l n lao c a s b i t n.

Giáo sư Robert F. Turner

(L i Vi t Báo. Cu c H i Lu n K N m 35 Năm L u Vong đã th c hi n hôm Th T 28-4-2010 t i Westminster, Calif. Sau đây là bài thuy t trình c a Robert F. Turner đã đ c d ch ra Vi t ng . Ông quan tâm v VN t khi còn h c b c c nhân đ h c Indiana University, n i ông vi t lu n án dày 450 trang v cu c chi n và đ c đ m danh đ , và th ng xuyên tranh lu n v i phe ph n chi n kh p Hoa K . Ông vào B Binh năm 1968 và tình nguy n sang VN. T 1968 t i 1975, ông thăm Đông D ng 5 n, đi thăm nh u n i Nam VN, Lào và Cam B t. Ông vi t nh u sách v VN.)

Xin kính chào quý v . Tôi xin đ c ng i ca ban t ch c bu i h i th o quan tr ng này và nh ng ng i đã b th i gi đ n tham d m t sinh ho t tôi cho là r t quan tr ng đ suy nghi m v m t ph n bi th m mà cũng h tr ng c a l ch s Hoa K .

Cách đây đúng 35 năm cũng vào ngày này, tôi r i Vi t Nam l n cu i trong đ t di t n sau cùng t i Sài Gòn. Tôi kh i s h c h i v Chi n tranh Vi t Nam năm 1965 khi là sinh viên đ i h c. Tôi là m t sinh viên trong s t ng đ i ít i đã th c tin r ng vi c b o v ng i dân Đông D ng ch ng C ng s n xâm l c là vi c đúng, và trong ba năm k ti p, tôi tham gia hàng trăm cu c "h i th o ngoài tr i" c a các đ i h c, hay đ u lý ho c nh u ch ng trình tranh lu n.

Tôi lầ n đầ u đầ n Viế t Nam trong mắ t giai đầ n ngắ n khi là phóng viên năm 1968, rắ i trắ lắ i đó hai lầ n khi là sĩ quan Bắ binh đầ c biế t phái vào mắ t bắ phầ n cầ a toà Đắ i sắ Hoa Kố tắ i Viế t Nam, là Văn phòng Nghiên cầ u vắ Bắ c Viế t và Viế t Cắ ng. Sau đầ y, tôi còn qua Viế t Nam nhiề u lầ n khi làm cắ vắ n vắ an ninh quố c gia cho ý ban Ngoắ i giao Thắ ng viắ n Hoa Kố . Là mắ t thành viên cầ a "Viắ n Hoover vắ Chiắ n tranh, Cách mắ ng và Hoà bình" thuắ c Đắ i hắ c Stanford ở California, hắ n 35 năm trắ c, tôi đã viế t cuắ n sắ quan trắ ng đầ u tiên bắ ng tiắ ng Mắ vắ "Cắ ng sắ n Viế t Nam". Trong hắ n hai chắ c năm, tôi đã có nhiề u khóa giố ng đầ y tắ i viắ n Đắ i hắ c Virginia vắ Chiắ n tranh Viế t Nam.

Vì thắ i giố có hắ n, tôi phắ i nói ngắ n, nhắ ng trắ c khi đầ cắ p tắ i chắ điể m cầ a bài thuyế t trình, tôi xin có thêm mắ t lắ i cắ nh báo. Rắ ng đa sắ lắ p luầ n ngày nay cắ coi là sắ "sáng suắ t phắ biắ n" vắ Chiắ n tranh Viế t Nam thắ t ra lắ i không đắ ng. Rắ t đắ ng tiắ c rắ ng điể u ý có nghĩa là đa sắ nhắ ng gì đầ c giố ng đầ y tắ i cắ p trung và đắ i hắ c lắ i gắ n vắ i thắ n thoắ i hắ n là lắ ch sắ .

Tôi chắ xin đầ n cắ hai thí đầ :

1 - Ngày nay, chúng ta đầ c nghe rắ ng cuắ c chiắ n Viế t Nam là "bắ t khắ thắ ng". Tôi xin đầ c gắ p tiắ ng bên cắ nh nhiề u sắ gia thuắ c loắ i xuắ t sắ c nhắ t ngày nay khi nêu lắ p luầ n ngắ c rắ ng chúng ta không chắ hy vắ ng thắ ng mà thắ c tắ đã thắ ng vào đầ u thắ p niên 1970. (Và khi nói "chúng ta", tôi không nghĩ rắ ng đầ y là quân lắ c Hoa Kố mà là nắ lắ c chung cầ a hai quân đắ i miắ n Nam Viế t Nam và Hoa Kố , cùng vắ i ngắ i dân miắ n Nam). Đắ ng buắ n là đầ i áp lắ c cầ a cái gắ i là "phong trào hòa bình", Thắ ng Năm năm 1973, Quố c hắ i Hoa Kố đã biể u quyắ t mắ t đầ o luắ t cắ m Tắ ng thắ ng chi tiế n bắ o vắ nắ n nhân cầ a Cắ ng sắ n xâm lắ c tắ i Đông Dắ ng. Làm nhắ vắ y, Quố c hắ i đã chuyể n thắ ng thành bắ i. Quố c hắ i cũng ngăn cắ n nắ lắ c tắ vắ cầ a Quân lắ c và ngắ i dân miắ n Nam khi cắ t viắ n trắ tài chánh, xăng đầ u, cắ phầ n và đầ n đầ c cắ n thiế t cho hắ có thắ chắ ng đầ o quân xâm lắ c theo lắ i chiắ n tranh quyắ c đi sau các chiắ n xa chắ tắ o tắ i Liên Xô. Khi Quố c hắ i phầ n bắ i lắ i cam kắ t lắ ch sắ cầ a Hoa Kố là bắ o vắ các nắ c không Cắ ng sắ n tắ i Đông Dắ ng thì Liên bang Xô Viế t và Trung Quố c gia tăng viắ n trắ cho Hà Nắ i.

2- Huyắ n thoắ i thắ hai mà tôi muắ n nói sắ qua là Chiắ n tranh Viế t Nam là cuắ c chiắ n "phi lý" tiắ n hành không lý do chính đắ ng. Nhiề u ngắ i Mắ thành thắ t tin rắ ng chúng ta lâm chiắ n tắ i Đông Dắ ng do hiể u lắ m vắ vắ đầ ng đầ Vắ nh Bắ c Bắ vào đầ u thắ ng Tám năm 1964. Thắ t ra, nhắ tôi có trình bày trong luầ n án đầ t giắ i danh đầ năm 1966 và trong cuắ n sách "Cắ ng sắ n Viế t Nam" xuắ t bắ n năm 1975, đầ ng Lao đầ ng cầ a Cắ ng sắ n Viế t Nam đã quyắ t đầ nh tắ Thắ ng Năm năm 1959 là mắ ra đầ ng mòn Hắ Chí Minh và gắ i vào Nam nhiề u ngàn lính và vô sắ chiắ n cắ vắ i mắ c đích lắ t đầ chính phắ trong Nam. Sau khi chiắ n tranh kắ t thúc, Hà Nắ i đã nhiề u lầ n xác nhắ n sắ thắ c đó.

Nói cho đắ n giắ n thì Hoa Kố tham chiắ n đắ giúp ngắ i dân miắ n Nam tắ vắ vì cùng mắ t lý do nhắ viế c chúng ta tham chiắ n tắ i Cao Ly năm 1950: nhắ m bắ o vắ tắ do cầ a con ngắ i và thắ c thì viế c chắ ng xâm lắ c đắ đắ c ghi trong Hiắ n chắ ng Liền hiắ p quắ c. Chuyắ n ý cũng hoàn toàn phù hắ p vắ i nhắ ng lý do khiắ n chúng ta chiắ n đắ u trong hai cuắ c Thắ chiắ n. Tôi không có thắ i giắ khai triắ n luắ n đắ m pháp lý này nhắ ng cho rắ ng viế c ngăn chắ n cắ ng sắ n tắ i Đố ng Dắ ng cũng quan trắ ng nhắ viế c chắ ng xâm lắ c trong các cuắ c chiắ n khác, và nắ u chúng ta không thắ đắ ng cắ vào năm 1964 thì Hoa Kố đắ thua cuắ c Chiắ n Tranh Lắ nh.

HỒ U QUố CẦ A VIẾ C Bắ Rắ I Đố NG Dắ NG

Bây giắ , xin trắ lắ i đắ tài tôi đắ c giao phó: là hồ u quố cầ a viế c Hoa Kố bắ rắ i Đố ng Dắ ng cho quân Cắ ng sắ n.

Tôi làm viế c trong chính phắ vào mắ y năm cuắ i cầ a Chiắ n tranh Viắ t Nam tắ i hồ u hắ t thắ p niên 80. Tôi phắ c vắ trong Thắ ng viắ n, Ngắ giắ đắ i, bắ Ngoắ i giao và tòa Bắ ch Cung. Sau đố trong nhiắ u năm tôi giắ ng đắ y vắ "Chánh sách Ngoắ i giao Hoa Kố " tắ i Phân khoa Chính quyắ n và Ngoắ i giao cầ a viắ n Đắ i hắ c Virginia. Tôi có thắ nói trong nhiắ u tiắ ng đắ ng hắ nắ a vắ hồ u quố đắ a đắ chiắ n lắ c cầ a viế c Hoa Kố xoắ bắ lắ i cam kắ t bắ o vắ miắ n Nam và các lân bang cầ a Viắ t Nam. Liền bang Xô viắ t đắ thắ y ra là Hoa Kố có nhắ ng mâu thuắ n tắ hắ i trong nắ i bắ và mắ t ý chí bắ o vắ các đắ ng minh. Vì vắ y, Liền Xô đắ hành đắ ng:

1 - Hồ bắ t đắ u bắ c "chí nguyắ n quân" tắ Cuba thắ qua Angola đắ giúp phe cắ ng sắ n tắ i đây có thắ cắ p chính quyắ n trắ c các kắ hắ n bắ u cầ a xắ Angola. Vắ Nghắ sĩ cầ a Tiắ u bang cầ a tôi đắ tích cắ c ngăn cắ n các đắ ng viắ n không biắ u quyắ t mắ t tu chính án cắ t hắ t ngân khoắ n cho mắ i hoắ t đắ ng cầ a cắ quan CIA có mắ c tiêu yắ m trắ các phe không cắ ng sắ n tắ i Angola. Nhắ ng ngắ i chắ ng lắ i quan đắ m ý - hồ u hắ t là trong đắ ng đắ sắ đắ vắ a trao Nam Viắ t Nam, Lào và Cắ m Bắ t cho Sắ ng sắ n - thì trắ n an đắ ng viắ n cầ a hắ rắ ng, nắ u nhắ có ngắ i Cuba tắ i Angola, thì sau khi ta rút quân, nhân dân Phi Châu sắ mau chóng quắ ng hắ ra ngoà i. Trong thắ p niên sau đố, sắ cán bắ Cuba tắ i Phi châu da đen đắ tăng tắ i khoắ ng bắ n năm chắ c ngàn. Và nắ n nhân bắ tắ vong đắ y đắ c lắ c lắ ng là không đắ i trăm ngàn ngắ i.

2 - Tin rắ ng Hoa Kố sắ chắ ng làm gì hắ t, năm 1979, Liền Xô xâm chiắ m Afghanistan khiắ n cắ triắ u ngắ i chắ t và gây ra lắ c lắ ng Taliban tắ i đây.

3- Và lầ n đầ u tiên trong sáu chố c năm, Moscow bắ o vắ i tay sai cầ a hắ Mắ châu La tình rắ ng tầ n hành "đầ u tranh vố trang" đầ cắ p chính quyắ n thì cũng đầ c, tắ đầ y mắ i xắ y ra nắ i chiắ n tắ i El Salvador, Nicaragua, Honduras, Guatemala, Costa Rica và các nắ c khác trong vùng. Vô số ngắ i lắ i thiắ t mắ ng vì chuyắ n đó.

Nhắ ng hôm nay tôi không muắ n tắ p trung vắ các vắ n đầ dù rắ t quan trắ ng là đầ a đầ chiắ n lắ c. Tôi muắ n nói vắ hắ u quố cầ a quyắ t đầ nh cầ a Hoa Kố đầ i vắ i con ngắ i.

"Phong trào hòa bình" - cầ a phe phắ n chiắ n - trắ n an chúng ta rắ ng Hoa Kố chắ cắ n rút quân và chắ m đầ t chiắ n tranh thì mình sắ phát huy "nhân quyắ n" và "ngắ n nắ n tàn sát". Tôi rắ t ngắ i nói vắ nhắ ng gắ i xắ y ra tắ i Việ t Nam sau khi Hoa Kố triắ t thoái, vì trong hắ i trắ ng này và tắ i khu "Little Saigon" có nhiề u ngắ i đầ trắ c tắ p nắ m mùi và biắ t rắ hắ n nhắ ng gắ i mà mắ i "hắ c gắ i" Mắ có thắ muắ n biắ t. Nhắ ng có mắ t sắ sắ thắ t thì đã rắ ràng.

Hãy trắ c tiên nói vắ nhân quyắ n. Tháng Tắ năm 1975, khi sắ chiắ n thắ ng cầ a Cắ ng sắ n đã thành hiắ n nhiên cho mắ i ngắ i, Đầ nhắ t Bí thắ đắ ng Lao Đắ ng là Lê Duắ n đã tuyên bắ rắ ng, sau khi "gắ i phóng" Miắ n Nam, "chúng ta sắ biắ n nhà tù thành trắ ng hắ c." Tắ i Tháng 10 năm 1978, nhắ t báo Times đầ y uy tín tắ i Luân Đôn đã báo cáo sắ thắ t: Cắ ng sắ n Việ t Nam đã biắ n nhà trắ ng và cô nhi viắ n thành nhà tù vì hắ có quá nhiề u tù nhân.

Đầ u 11 cầ a Hiắ p đầ nh Paris ký kắ t năm 1973 cắ m "mắ i hành vi trắ thù hay kắ thắ các cá nhân hay tắ chắ c đã hắ p tác vắ i mắ t phe bên này hay bên kia," và còn rắ ràng bắ o đầ m quyắ n tắ do báo chí, tôn giáo, tắ do sinh hoắ t chính trắ và mắ t loắ t nhắ ng quyắ n thiề ng liề ng khác. Vắ y mà Tháng Năm năm 1977, tắ Quân đầ i Nhân dân công khai thông báo: "triắ t đầ cắ m mắ i hành vi chắ ng lắ i chắ đầ và tắ c hắ t mắ i quyắ n tắ do cầ a nhắ ng kắ không tin vào xã hắ i chắ nghắ i." Bài báo tuyên bắ : "Vắ i bắ n phắ n cách mắ ng... nhân dân ta đầ t khoát xoá bắ quyắ n tắ do ngôn luắ n và trắ ng phắ t đích đáng."

Sau đó, mắ t dân biắ u duy nhắ t cầ a Quố c hắ i Việ t Nam Cắ ng Hoà đầ c phép tham gia cái gắ i là Quố c hắ i Thắ ng nhắ t" đã tuyên bắ : "Chắ đầ mắ i cai trắ bắ ng bắ o lắ c và khắ ng bắ ... Không có tắ do di chuyắ n hay lắ p hắ i; không có tắ do báo chí, hay tắ do tôn giáo, hay... cắ quyắ n tắ do có ý kiắ n riêng... Sắ sắ hải tràn ngắ p khắ p nắ i."

QUYỀ N TỀ DO BÁO CHÍ

Tháng Chín năm 1970, Trắ ng phòng Sài Gòn cầ a tề Christian Science Monitor là Daniel Sutherland - ông bắ n cầ a tôi vào thắ i y - có việ t mắ t bài dài về "quyề n tề do báo chí" trong Nam. Ông việ t: "Dắ i bắ luậ t báo chí mắ i, Miệ n Nam bây giề có mắ t nắ n báo chí thuộ c loắ i tề do nhắ t Đông Nam Á..." Tôi tin chắ c rắ ng mình không là ngắ i duy nhắ t trong hắ i trắ ng này có thắ xác nhắ n đắ u y. Riêng Sài Gòn thì đã có hắ n ba chắ c tề báo, và nhiệ u tề trong sắ đó kắ ch liệ t chắ ng chính phắ .

Dĩ nhiên là đắ thu thắ p đắ kiệ n vắ quyề n tề do y, tôi thắ ng cắ m máy nhắ lang thang trong Sài Gòn vào nhắ ng chiệ u Chắ Nhắ t đắ c nghắ . Tôi thắ y bày bán công khai nhắ ng quyề n sách nhắ "Chiệ n tranh Nhân dân và Quân đắ i Nhân dân" cầ a Tắ ng Võ Nguyên Giáp là cuộ n chắ nam vắ nắ i đắ y cầ a Việ t Cắ ng, vài cuộ n cầ a lãnh tề cắ ng sắ n Cuba là Ché Guevarra, và cắ các cuộ n sách vắ hay cầ a Mao Trắ ch Đông.

Sau ngày gắ i là "giề i phóng", ngắ i Cắ ng sắ n chiệ m đắ g đã "tắ m thắ i" đắ nh chắ xuắ t bắ n mắ i tề báo hay tề p chí đắ c lắ p. Chắ a đắ y mắ t tháng sau, mắ i tiệ m sách báo đắ u bắ đắ g cầ a và việ c mua bán hay tàng trắ các văn hoá phắ m xuắ t hiệ n "dắ i chắ đắ cũ" đắ u bắ cắ m.

TỪ CHÍNH TRỀ

Mắ t trong các vắ n đắ nắ ng nắ nhắ t là nhắ ng ngắ i chắ ng Việ t Nam thắ ng nêu ra, là cái gắ i là "chắ đắ phát xít" tắ i miệ n Nam đã giam giề hắ n 200 ngàn "tù chính trắ ". Khi trắ lắ i Đông Dắ ng vào Tháng Năm 1974 - cũng là đắ p thăm việ ng Cam Bắ t và Lào, tôi chú trắ ng đắ n việ c đắ u tra nhắ ng lắ i cáo giác trên.

Tôi ghé thăm Linh mắ c Chân Tín, nắ i danh lãnh tề cầ a "lắ c lắ ng thắ ba" nhắ ng có lắ là mắ t cán bắ cầ a Hà Nắ i. Tôi hắ i ông ta là tìm đắ u ra con sắ "202 ngàn tù nhân chính trắ ?" Ông ta bắ o rắ ng mình đã hắ i các tù nhân cũ và gia đắ nh thân nhân cầ a hắ là hắ nghĩ xem có bao nhiêu tù nhân. (Tôi nghĩ là hắ đã cắ ng lắ i tề ng sắ cầ a các câu trắ lắ i). Sắ thắ t thì thắ đó chắ có khoắ ng 35 ngàn tù nhân trong tắ t cắ các nhà tù cầ a Miệ n Nam.

Tôi cũng g p m t lãnh t khác cầ a "l c l ng th ba" là bà Ngô Bá Thành, ng i nói v i tôi r ng đ nh nghĩa cầ a bà v "tù nhân chính tr" có th g m c ng i nh Sirhan Sirhan, là tay cán b ng i Palestine đã ám sát Ngh sĩ Robert Kennedy vào tháng Sáu năm 1968. M c đích cầ a h n, bà Ngô Bá Thành gi i thích, là "chính tr" khi h n ám sát m t ng c viên T ng th ng r t n i ti ng cầ a Hoa K .

R i còn v "chu ng c p" đ y tại ti ng t i Côn S n, đ c h mô t nh sau:

- "... xà lim chôn đ i m t đ t, v i các d ng s t d ng trên tr n thay vì đ i. Mà tr n xây th p đ n n i tù nhân không th đ ng đ c..."

- "... nh ng h nh đ c đào đ i đ t và che b ng ch n song s t."

- "[M y h m đó] quá h p cho nh ng ng i Vi t Nam dù th p bé cũng không th n m du i th ng và tr n quá th p nên tù nhân khó có th đ ng th ng ng i."

Th t ra, tôi có đ n đ o Côn S n và thăm nh ng "chu ng c p" này. Tôi nghĩ r ng chúng ta cùng đ ng ý là tôi h n cao h n đa s ng i Vi t Nam. V y mà tôi chầ a th v i t i các ch n song trên tr n - v n cao t i ba th c (kho ng 10 b) k t m t đ t lên.

Ngay c l c sĩ Nghiêu Minh (Yao Minh) ng i T u - tay trung phong cầ a đ i bóng r Rocket's ở Houston bên Texas - cũng ch cao t i b y b và sáu phân - h n hai th c hai - nên anh ta cũng ch ng g p khó khăn gì đ du i dài trong căn xà lim m t b th c r i m t b ba th c cầ a cái g i là "chu ng c p".

Ít nh t, m t s cán b ch ng Vi t Nam đã t ng cáo giác chuy n "chu ng c p" bi t là h nói láo. Tr c khi qua Vi t Nam năm 1974, tôi nói v i m t ng i trong s này r ng tôi đ tính s t i nhà tù Côn S n đ t mình xem t n m t, và anh ta có v khó ch u - có l bi t r ng tôi s th y s th t. Anh ta nói r ng v n đ th t bây gi chính là t i nhà tù Chí Hoà ở Sài Gòn.

Vì vậy, sau khi thăm Côn Són, tôi xin phép vào xem nhà tù Chí Hoà và chờ a đợ y 48 tiếng sau đã đợ c tặ i đó trong mặ y tiếng đợ ng hợ . Đây không là nặ i mà mình thích sợ ng, nhợ ng cũng chợ ng tặ hợ n đã sợ các nhà tù và bên trong tôi không thợ y đợ u vặ t gì cầ a nhợ ng sợ lợ m đợ ng phợ biợ n. Tôi nói riêng vặ i vài ngợ i Mắ đã tợ ng ợ trong này và hợ nói rợ ng dù có nghe nhiợ u lợ i tặ cáo nhợ ng tặ c đợ u cho biợ t là hợ không hợ nghe thợ y "tiợ ng gào thét trong đêm vợ ng" hoặ c đợ c báo cáo vợ nợ n tra tợ n hay hành hợ tù nhân.

NGẮN CHắ N TÀN SẮT

Bi thợ m nhợ t cầ a nhợ ng ngợ i chợ ng Viế t Nam là lý luợ n cầ a hợ , rợ ng cặ t viợ n trợ cho Miợ n Nam là Hoa Kố sợ "ngắ đợ c nợ n tàn sát". Hợ sai lợ m tặ i chợ ng nào.

Ông bợ n Giáo sợ R.J. Rummel cầ a tôi (mặ t ngợ i tợ ng đợ c tuyợ n liên tiợ p cho giợ i Nobel Hoà Bình) đợ c lợ ng là tợ ng sợ ngợ i bợ giợ t sau khi miợ n Nam đợ c "giợ i phóng" lên tặ i 643 ngàn.

- Khoợ ng 100 ngàn bợ xợ tợ qua quít ngay sau khi Cợ ng sợ nợ m quyợ n. Qua quít vì cũng chợ ng có mặ t hình thợ cặ m bợ vợ "tiợ n trình hợ p pháp" hay mặ t toà án.

- Giáo sợ Rummel cho là 400 ngàn là "thuyợ n nhân" bợ chợ t ngoài biợ n cợ khi muợ n thoát khợ i chợ đợ đợ c tài và đàn áp đã trùm lên quê hợ ng. Cao ợ y Tợ nợ n cầ a Liên hiợ p quợ c thì cho là mặ t phợ n ba nhợ ng ngợ i vợ t biên bợ ng thuyợ n đã chợ t ngoài biợ n - mặ t sợ là vì tợ u quá đông ngợ i bợ chìm, hoặ c chợ t vì đói, vì khát, nhiợ u ngợ i tợ nợ n sau thì bợ hợ i tợ c cợ p bóc và cợ ng hiợ p. Cao ợ y cũng tợ ng trình rợ ng có khoợ ng 840 ngàn ngợ i tặ i đợ c Hong Kong hay các nợ c không Cợ ng sợ n ợ Đông Nam Á. Nợ u áp đợ ng tợ sợ "chợ t mặ t phợ n ba" cho con sợ này thì ta đoán là có mặ t triợ u 300 ngàn ngợ i vợ t biên bợ ng thuyợ n và khoợ ng 420 ngàn ngợ i đã chợ t trên đợ ng tìm tợ do. Con sợ không xa vợ i đợ c lợ ng cầ a Giáo sợ Rummel.

- Giáo sợ Lewia Sorley, tác giợ cuợ n sách có giá trợ cầ a mặ t đợ u mợ c là "A Better War" - mặ t Cuợ c Chiợ n Khá Hợ n - mà tôi ân cợ n giợ i thiợ u đợ n quý vợ , cho rợ ng có chợ ng 250 ngàn sĩ quan và binh lính cầ a miợ n Nam cũ đã chợ t trong các "Trợ i Cợ i Tợ o" do chợ đợ Cợ ng sợ n lợ p ra.

- Khoợ ng mặ t triợ u rợ i ngợ i dân miợ n Nam bợ đợ y vào các khu "Kinh Tợ Mợ i" đợ sợ ng trong

nh ng đi u ki n nghi t ngã và ch ng 48 ngàn đã ch t t i đ y. Tôi bi t r ng r t đông ng i trong c ng đ ng này có th k i nh ng kinh nghi m th t v "Tr i C i T o" và khu "Kinh T M i" và khuyên các sinh viên ở đây nên tìm ra h , ghi nh n câu chuy n c a h đ làm ch ng li u cho i ch s .

CẨM B T

Và còn chuy n x Cẩm B t n a. Khi T ng th ng Nixon g i quân đ i Hoa K sang Cam B t vào năm 1970 đ y m tr các đ n v Vi t Nam C ng Hoà, khuôn viên các Đ i h c M b đóng vì nh ng cu c ph n đ i đ y b o đ ng ch ng i v xâm l c "phi pháp". Th t ra, v pháp lý thì y nh Vi t Nam, Cẩm B t là "qu c gia thành viên c a Ngh đ nh th " - Protocole States - đã đ c cam k t b o v ch ng C ng s n xâm l ng trong khuôn kh Hi p c SEATO năm 1954. M i năm sau, và v i t i đ u phi u là 99,6%, khi Qu c h i Hoa K cho phép T ng th ng Johnson tham chi n t i Đông D ng, quy ch y hoàn toàn có th áp đ ng cho Cẩm B t nh cho Vi t Nam và Lào. Ngh quy t y c a Qu c h i ch c n đ n chi u "Protocole States" c a Hi p c SEATO (South East Asia Treaty Organization) .

Tôi thăm vi ng Cẩm B t nhi u l n trong năm 1974 và trong nhi u năm đã vi t v Kh me Đ . Th i y, vi c h là nh ng k s t máu có đ tính tàn sát không t ng t ng n i v i đ ng bào Kh me c a h th t ra ch ng còn là bí m t. Và dĩ nhiên, khi tôi tr i Vi t Nam vào Tháng T năm 1975, m t trong nh ng m c tiêu chính c a tôi là đ c g ng c u i y đ m tr cô nhi t i Cẩm B t. Tôi đ n quá tr và có i nh ng đ a tr tôi hy v ng c u đ c ch c là đã ch t.

Không h có m t cu c kh o sát dân s t i Cẩm B t và ch ng ai bi t th c s có bao nhiêu ng i đã s ng t i n i y. Con s c đoán v n n nhân có nh ng đ bi t l n, v i m t s chuyên gia thì cho là có h n hai tri u. Tài li u kh o c u khá nh t mà tôi đ c đ c là c a Đ i h c Yale, n i mà Ch ng trình c a Yale v n n Di t ch ng Cẩm B t c tính là Pol Pot và b n đao ph c a h n đã th m sát m t tri u b y trăm ngàn ng i - h n 20% dân s toàn qu c.

M t bài báo v "các vùng th m sát" c a Cẩm B t trên t p chí National Geographic Today trong s tháng Giêng năm 2004 cho chúng ta nh ng chi ti t này: "Nhân viên h ng đ n gi i thích r ng đ n quá quý đ dùng cho vi c tàn sát. Rìu, dao và g y tre thì đ c đ ng h n. Còn v tr em thì b n đ t ch đ n gi n gi ng chúng vào thân cây."

Ông Douglas Pike đã quá vắng, ngắ i mà tôi hoán đắ i công vắ nhiế u lắ n trong Sắ quán Hoa Kố, có việ t nhắ sau vắ hồ u quố nhân sinh cầ a việ c Hoa Kố bắ i cắ sắ cam kắ t cầ a mình là sắ bắ o vắ ngắ i dân cầ a các nắ c không cắ ng sắ n Đắ ng Dắ ng: "Dù có cắ c lắ ng dề đắ t nhắ t, có nhiế u thắ ng dân Đắ ng Bắ bắ o sát sau Chiế n tranh Việ t Nam hắ n là tắ ng sắ n nắ nhân trong thắ i chiế n, ít ra là hắ n hai triế u... Nắ i khắ đau lên tắ i mắ c chắ a tắ ng thắ y, còn thắ thắ m hắ n nhắ ng ngày chinh chiế n".

Thắ t bi đắ t vì tôi nghĩ rắ ng ông Pike có lý. Và tôi lắ i càng tin rắ ng cắ ng đắ ng tắ i đây, đôi khi ngay trong hắ i trắ ng, có nhắ ng ngắ i có thắ cung cắ p nhắ ng đắ kiế n trắ c kiế n vắ thắ m kắ ch nắ u nhắ ta muố n tìm đắ n hắ và ghi nhắ n lắ i chắ ng cầ a hắ. Việ c này thì chắ ng ai có tâm trí bình thắ ng lắ i thích làm, nhắ ng là đắ u mà nhắ ng ai muố n truy lùng sắ thắ t tắ i cùng vắ n có nhiế m vắ thắ c hiế n. Chúng ta phắ i kắ lắ i chuyế n này - mắ t cách chính xác và cắ n trắ ng - đắ ngắ i khác sắ biệ t rắ t lâu vắ sau, khi các nhân chắ ng cuố i cùng không còn tắ i thắ nắ a. Chúng ta phắ i kắ lắ i, nắ u không chuyế n đó sắ lắ i tái điế n.

Nhắ ng ai thắ y bàng hoàng vắ nhắ ng chuyế n đã xắ y ra khi Cắ ng sắ n khắ ng chắ ngắ i dân Miế n Nam và cầ a Cắ m Bắ t hay Lào thắ t ra không hiế u gì vắ lắ ch sắ hiế n đắ i. Nắ u quý vắ muố n biệ t rõ hắ n vắ thắ m kắ ch, tôi xin đắ nghắ tắ p sách do nhà Harvard University Press xuắ t bắ n có tên là "The Black Book of Communism" - "Cuố n Hắ c thắ vắ Chắ nghĩa Cắ ng sắ n". Do mắ t nhóm trí thắ c Âu châu thuắ c khuynh hắ ng trung tắ biên soắ n, cuố n sách kắ t luắ n là trong thắ kắ 20, chắ nghĩa cắ ng sắ n quố c tắ đã gây ra cái chắ t cho tắ 80 đắ n 100 triế u sinh linh.

Nhắ ng ai muố n biệ t sâu xa hắ n vắ Chiế n tranh Việ t Nam có thắ còn bắ lắ m lắ c lắ n nắ u không chắ u khó tìm đắ c các cuố n sách do chắ vắ điế n giố nắ i đây hoắ c bắ ng hồ u cầ a chúng tôi đã biên soắ n.

Đây là mắ t vinh đắ cho tôi khi đắ c thuyế t trình trắ c mắ t cắ toắ quan trắ ng nhắ hôm nay và trong cắ hắ i long trắ ng này. Vắ i nhắ ng ngắ i giố n đắ vắ sắ bắ i phắ n cầ a nắ c tôi 35 năm vắ trắ c, xin cho tôi đắ c nói rắ ng sắ giố n đắ này cũng là sắ giố n đắ cầ a bắ n thân tôi. Tôi yêu quý Hoa Kố và tin rắ ng đây là mắ t xắ tuyế t vắ i nhắ t trên đắ a cầ u. Nhắ ng khi đa sắ cầ a Quố c hắ i phắ n bắ i nắ n nhân cầ a Cắ ng sắ n xâm lắ c, hắ cũng phắ n bắ i 58 ngàn 200 lính Bắ binh, Hắ i quân và Thắ y quân Lắ c chiế n Hoa Kố đã dâng hiế n mắ ng sắ ng trong sắ hy sinh cao quý nhắ t cho chính nghĩa này. Hắ cũng phắ n bắ i sắ hy sinh cầ a hai triế u bắ y trăm ngàn ngắ i Mắ đã tắ ng phắ c vắ tắ i Việ t Nam tắ năm 1959 cho đắ n 1975.

Chúng ta không cắ i sắ a đắ c đắ u ác đã xắ y ra. Nhắ ng chúng ta có thắ nghiề n cắ u nó và có thắ

hành đắ ng đắ ngắ i Mắ chúng ta lánh xa truyắ n thắ n thoắ i sai lắ c mà hiắ u rõ thắ m kắ ch lắ n lao cắ a sắ bắ i tín. Tôi thiắ t tha kêu gắ i giắ i trắ trong cắ toắ nắ i đây là hắ tắ nguyắ n giành mắ t chút cắ gắ ng đắ hắ c hắ i trang sắ này và chia sắ vắ i ngắ i khác. Quan trắ ng nhắ t, hắ chú ý đắ n các cắ u chiắ n binh và nhắ ng ngắ i sắ ng sót trong cắ ng đắ ng, hắ ghi lắ i lắ i kắ cắ a hắ khi mình còn cắ hắ i. Nắ u mình làm đắ c nhắ vắ y thì may ra nhắ ng hy sinh lắ n lao cắ a thắ m kắ ch bi đắ t này sắ không bắ uắ ng phí.

Xin cắ m tắ quý vắ và cắ u cho Thắ ng Đắ sắ phù hắ chúng ta.